

**Vabariigi Valitsuse määruse
„Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Eelnõukohase määrusega muudetakse olemasoleva maastikukaitseala kaitse-eesmärke ja kaitsekorda ning täpsustatakse välispiiri ja vööndite piire.

Kaitseala asub Lääne-Viru maakonnas Väike-Maarja vallas Ebavere külas.

Ebavere maastikukaitseala (edaspidi *kaitseala*) on olnud looduskaitse all 1959. aastast, kui Ebavere oos määrati Eesti NSV Ministrite Nõukogu korraldusega nr 331 kaitstavaks maastiku üksikelemendiks. Selle põhjal moodustatud Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskiri ja välispiiri kirjeldus kinnitati Vabariigi Valitsuse 29. oktoobri 1998. a määrusega nr 246 „Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine”.

Vastavalt looduskaitseaduse § 91 lõikele 1 kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni looduskaitseaduse alusel kehtestatakse uued kaitse-eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid viiakse Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskiri kooskõlla kehtivate õigusaktidega.

Eelnõukohase määrusega muudetakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasoleva kaitstava loodusobjekti kaitse-eesmärke ja kaitsekorda ning täpsustatakse välispiiri ja tzoneeringut. Muudatuse on tinginud vajadus tagada paremini Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50, edaspidi *loodusdirektiiv*) I lisas nimetatud metsaelupaigatüüpide ning loodusdirektiivi II ja IV lisas esitatud liigi kaitse. Lisaks on muudatus vajalik II kaitsekategooria liigi kaitse tõhustamiseks. Piiride täpsustamise järel muutuvad need arusaadavamaks ja looduses paremini jälgitavaks. Kaitseala hõlmab täielikult Natura võrgustikku kuuluva Ebavere loodusala.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti kaitse planeerimise spetsialist Liggi Namm (tel 325 8404, e-post liggi.namm@keskkonnaamet.ee), kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise peaspetsialist Riina Kotter (tel 325 8404, e-post riina.kotter@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna jurist Kristiin Jääger (tel 680 7424, e-post kristiin.jaager@keskkonnaamet.ee), eksperdihinnangu on andnud Piret Kiristaja, keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse-eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Ebavere maastikukaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta loodusliku ja ajaloolis-kultuurilise väärtusega Ebavere mäge, sealhulgas metsaökosüsteemi, elustiku mitmekesisust, kaitsealuseid liike ja nende kasvukohti. Kaitsealal kaitstakse loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpe vanad laialehised

metsad (9020*)³ ja rohunditerikkad kuusikud (9050). Elupaigatüübi nimetuse järel sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt loodusdirektiivi I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

Liikidest on kaitse-eesmärgiks loodusdirektiivi II lisas ja IV lisas nimetatud karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*), mis kuulub siseriiklikult II kaitsekategooriasse, ja II kaitsekategooriasse kuuluv varju-püsikluste (*Bromus benekenii*).

Vastavalt looduskaitseseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus. Ebavere maastikukaitseala kaitse all olemise eelduseks on alale eesmärgiks seatud väärtuste ohustatus, haruldus, tüüpilisus, ajaloolis-kultuuriline ja esteetiline väärtus.

Elupaigatüüp **vanad laialehised metsad (9020*)** on haruldase ja ohustatuna lisatud loodusdirektiivi I lissasse ning märgitud seal esmatahtsa elupaigatüübina, mille kaitse tagamisel on Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel eriline vastutus. Metsaelupaigatüübid on peamiselt ohustatud raietest, aga ka kuivendusest. Vanad laialehised metsad on jäänukid aastatuhandetetagusest soojemast ja niiskemast kliimast. Need asuvad sageli lainjatel moreenitasandikel, oosidel ja kõrgendikel, kus muld on toitainete poolest rikas ning kogu aasta veega hästi varustatud. Palju on lamapuitu ja õõnsustega puid, mis on hea elupaik haruldastele ja ohustatud sambliku-, seene-, putuka- ja linnuliikidele. **Rohunditerikkad kuusikud (9050)** asuvad toitaineterikka mullaga maapinnalähedase põhjaveega aladel, mis on sageli reljeefi madalamates osades, jäärakutes ja nõlvade jalamil. Valitsev puuliik on kuusk. Sageli kaasnevad laialehised liigid, mille osatähtsus võib kohati olla küllalt suur. Rohurinde moodustavad kõrgekasvulised taimed, sageli sõnajalad. Keskkonnaregistris on Eestis 2015. aasta mai seisuga vanu laialehiseid metsi 11 700 ha (u 0,5% Eesti metsade kogupindalast) ja rohunditerikkaid kuusikuid 9000 ha (0,4%).

Karvane maarjalepp on levinud Ida-Euroopast Ida-Aasiani. Eestis on karvane maarjalepp oma levila loodepiiril, Lätis ja Leedus on ta üsna tavaline. Eestis kasvab karvane maarjalepp kirde-edelasuunalisest joonest lõuna pool. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku (kinnitatud 2008. a) järgi on karvane maarjalepp ohuväline liik, kuid Euroopa Liidu mõistes on tegemist ohustatud liigiga, mille kaitseks tuleb moodustada loodusalad.

Karvane maarjalepp eelistab kasvada kohas, kus on mõõdukalt päikest, sobib ka poolvari. Kasvukohtadeks sobivad metsaservad, kraavikaldad, teeääred jms. Karvast maarjaleppa ohustavad kasvukohtade kinnikasvamine, võsa täielik mahavõtmine (liiga tugeva täisvalgustatuse tekitamine), maakasutuse muutused (lagedate alade metsastamine, teede ehitamine, muud ehitustööd) ning metsateede intensiivne kasutamine (taimed hävivad tallamise ja ülesõitmise tõttu). Mõõdukat tallamist talub karvane maarjalepp suhteliselt hästi. (Karvase maarjaleppa (*Argimonia pilosa*) kaitse tegevuskava eelnõu, Malle Leht, 2011.)

Varju-püsikluste ehk varjuluste on kõrreliste sugukonda kuuluv taimeliik, mida on Eestis leitud vähestes kohtades Põhja-Eestis ja Saaremaal. Varju-püsikluste kasvab leht- ja segametsades. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku järgi (kinnitatud 2008. a) on see ohulähedane liik, kuid puuduvad andmed arvukuse trendi hindamiseks. Liiki ohustavad metsamajanduslik tegevus ja tallamine.

Lisaks eelpool nimetatud loodusväärtustele on Ebavere maastikukaitseala kaitse all hoidmine oluline teistegi haruldaste ja ohustatud taimeliikide kaitseks. Samas pole nende eraldi kaitse-eesmärgina nimetamine vajalik – eesmärgiks seatavate katusliikide, nende elupaikade ja koosluste kaitseks kehtestatav kaitsekord tagab ka nende kaitse. See tähendab, et kaitsekorra väljatöötamisel on lähtunud kaitse-eesmärgina loetletud liikide ja koosluste ökoloogilistest nõudlustest. Seeläbi tagatakse kaitse kõikidele liikidele, kelle elupaigaks on kaitse-eesmärgiks olev kooslus või ka neile liikidele, kelle elupaigalised eelistused sarnanevad eesmärgina loetletud katusliikide omadega. Kaitseala kaitse-eesmärgiks on seatud need kooslused ja kaitsealused liigid, kelle kaitse jaoks on tegemist esindusliku ja soodsa seisundi säilitamiseks olulise esinemisalaga. Kaitse-eesmärgiks on seatud ka need liigid, kelle kaitse sellel alal on loodusdirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus või kelle soodsa seisundi säilimiseks pikaajaliselt (säilimiseks pikas perspektiivis) ei piisa ainult isendikaitsest. Teisi kaitsealuseid liike ei ole kaitse-eesmärgiks seatud, kuid nende puhul on arvestatud, et eesmärgiks seatavate katusliikide ja koosluste alusel kehtestatav kaitsekord tagab ka nende kaitse. Kaitse-eeskirjas sätestatud kaalutusõiguse teostamisel sisustatakse nende liikide puhul kaitse-eesmärgi saavutamist (LKS § 14 lg 2) LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse kaudu. Teiste sõnadega tuleb nende liikide puhul kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevusteks ja kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud tegevusteks nõusolekut andes arvestada, et kavandatud tegevus ei oleks vastuolus LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse põhimõtetega. Isendikaitse väldib konkreetsete isendite surmamist, kahjustamist ja hävitamist, kuid ei taga nende liikide elupaikade säilimist sellises mahus, et oleks tagatud nende liikide püsiv pikaajaline säilimine nende levikualal.

Teadaolevatest III kaitsekategooria liikidest, mida ei ole loetletud kaitseala kaitse-eesmärgina, kasvab Ebavere maastikukaitsealal pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*) ja sulgjas õhik (*Neckera pennata*). Nende korral tuleb arvestada, et kaitseala valitseja võib tuginedes LKS § 55 sätestatud isendikaitse sätetele seada lisaks kaitse-eeskirjas toodud piirangutele liigispetsiifilisi tingimusi, mis on vajalikud isendikaitseks.

Ebavere maastikukaitsealale jääv Ebavere mägi on keskkonnaregistris registreeritud nii ürglooduse kui ka pärandkultuuri objektina. Seega on kaitsealal lisaks loodusväärtustele ka ajaloolis-kultuuriline väärtus.

2.2. Kaitse alla võtmise otstarbekus

Ebavere maastikukaitsealal asuv Ebavere oos võeti üksikelemendina kaitse alla 1959. aastal. 1998. aastal moodustati Ebavere maastikukaitseala Nõmme-Ebavere servamoodustise ilmekaime vormi Ebavere oosi kaitseks. Ebavere mägi on järsunõlvaline, 35 m kõrgune, piklik metsaga kaetud mägi, mis kuulub Porkuni-Rakke oosisüsteemi. Suurim kõrgus merepinnast on 146 m, olles seega kõrguselt kolmas mägi Pandivere kõrgustikus (Keskkonnaregister 2015).

Pärast maastikukaitseala moodustamist on kaitsealal tehtud metsaelupaigatüüpide inventuure. 2001. aastal inventeeris Tartu Ülikooli Ökoloogia ja Maateaduste Instituut alal elupaigatüübi rohunditerikkad kuusikud (9050). 2009. aasta külastusuuringu käigus kaardistasid eksperdid Kalle Karoles, Jaanus Paal ja Taimi Paal ning Keskkonnaameti Viru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Ants Animägi kaitsealal ka elupaigatüübi vanad laialehised metsad (9020*). Kaitseala on oluline loodusdirektiivi II ja IV lisa liigi karvase maarjalepa ning II kaitsekategooriasse kuuluva

varju-püsikluste kasvukoht. Seega on ala jätkuv kaitse all hoidmine ja kaitsekorra täiendamine oluline ja põhjendatud.

Ebavere maastikukaitseala on tervenisti metsamaa. 2001. aastal inventeeriti **rohunditerikkaid kuusikuid (9050)** peaaegu kogu kaitseala ulatuses pindalaga ligikaudu 36 ha. 2009. aastal märgiti rohunditerikaste kuusikute pindalaks vaid 1,8 ha ja vanade laialehiste metsade pindalaks 8,8 ha. Kuna pindala erinevused kahe inventuuri vahel on suured, täpsustas Keskkonnaameti Viru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Liggi Namm 2015. aastal välitööde käigus kaitseala elupaigatüüpide piire. Eri inventuuride analüüsi ja 2015. aasta välitööde tulemusena selgus, et Ebavere maastikukaitsealal on rohunditerikkaid kuusikuid (9050) koos potentsiaalsete elupaikadega u 13 ha, mis on peaaegu veerand kaitseala kogupindalast. Rohunditerikkad kuusikud asuvad kaitseala sihtkaitsevööndi edela-, lääne- ja põhjaosas järskude nõlvade all tasasel maastikul. Üle saja-aastased kuused on viimastel aastatel tugeva tuule tõttu ümber kukkunud. Seetõttu on kuusikute üldilme suhteliselt noor (50–70 a) ja lehtpuurikas (leidub kaske, haaba, pärna, raagremmelgat ja vahtrat). Siiski on teises rindes piisavalt kuuski, mis tagavad kuusikute säilimise ka tulevikus. Metsadest lähevad läbi laiad terviserajad, mis tükeldavad tervikut. Radade äärest on ohutuse tagamiseks raiutud ja eemaldatud kuivanud puid ja võsa. Tugeva inimõju ja nooruse tõttu on alla poole rohunditerikaste kuusikute esinduslikkus märgitud potentsiaalseks. Kuna need alad on tsoneeritud sihtkaitsevööndisse (paiknevad vööndi äärealal), on suur tõenäosus, et aja jooksul esinduslikkus suureneb. Sellised ääreala metsad on väga olulised kõrgema esinduslikkusega metsade siduselemendina. Ligikaudu 7 ha rohunditerikastest kuusikutest on kõrge (B) või keskmise (C) esinduslikkusega. Väärtuslikum (B-esinduslikkusega) osa paikneb kaitseala keskosa pool ja on ümbritsetud metsaga.

Vanu laialehiseid metsi (9020*) on kaitsealal u 10 ha, s.o 27% kaitseala kogupindalast. Need asuvad kaitseala keskosas Ebavere mäe tipuosas ja nõlvadel. Peapuuliigiks on harilik pärn, mitmel pool kasvab üsna ohtralt vahtraid ja raagremmelgaid. Põõsarinde moodustavad sarapuud, kuslapuud, viirpuud ja lodjapuud. Alal on mitmes lagunemisastmes eri jämedusega lamapuitu ning tormimurru ja tuuleheite puid. Elupaigatüübi idaosa on suusaradade hoolduse tõttu inimtegevusest mõjutatud, mistõttu on selle esinduslikkuseks märgitud C ehk keskmine. Ligikaudu 8 ha vanu laialehiseid metsi on kõrge (B) esinduslikkusega. Laialehises metsas on kaitse-eesmärgiks olevate liikide karvase maarjalepa ja varju-püsikluste kasvukohad.

Karvane maarjalepp kasvab Ebavere mäel endisel torniasemel ja kahel jalgrajal. Keskkonnaregistri andmetel kirjeldasid Ülle Kukk ja Ene Hurt 2003. aastal sealset populatsiooni kui elujõulist kogumikku. 2006. aastal inventeeris Malle Leht alal alla 400 hajusalt paiknevat taime ja 2011. aastal loendas Keskkonnaameti Viru regiooni looduskaitse bioloog Katrin Jürgens 134 taime. Lääne-Virumaal on karvast maarjaleppa leitud ainult Väike-Maarja vallas Ebavere ja Äntu piirkonnas. Kokku on registreeritud viis lähestikku asuvat leiukohta. 2011. aasta inventuuri käigus kontrolliti kõiki leiukohti, kuid liiki leiti ainult Ebavere mäelt, lisaks kasvas üksikuid isendeid lähedal suusaraja ääres. Seega on oluline hoida Ebavere maastikukaitsealale jääv leiukoht kaitse all, sest tegemist on ainukese kindla karvase maarjalepa kasvukohaga Lääne-Virumaal. Eestis kasvab karvane maarjalepp kirde-edelasuunalisest joonest lõuna pool. Ebavere kasvukohas on karvase maarjalepa suurim ohutegur tallamine.

Varju-püsikluste kasvab endisele tornimäele viiva suusaraja ääres. 2000. aastal inventeeris Mari Reitalu seal ligikaudu 600 taime, mille vitaalsus oli normaalne. Tema 2007. aasta inventuuri järgi

oli isendite arv vähenenud umbes kuus korda (98 isendit). Vähenemine oli tingitud eelkõige suusaraja laiendamisest ja selle puiduhakkega katmisest. Kõige elujõulisemad generatiivsed isendid kasvasid 2007. aasta inventuuri järgi suusaraja servadel, kus on rohkem valgust. 2011. aastal registreeris Kartin Jürgens Ebavere kasvukohas vähemalt 33 taime. 2015. aastal inventeerisid Katrin Jürgens ja Liggi Namm 100 taime. Üle poole Eestis teadaolevatest varjupüsikluste kasvukohtadest asuvad Saaremaal, ülejäänud väikeste aladena üle Eesti laiali. Kuna tegemist on Mandri-Eestis üpris haruldase liigiga, on selle kasvukohtade kaitse oluline.

Ebavere hiiemägi on ajalooline looduslik pühapaik, mille piirid kattuvad üldjoontes sihtkaitsevööndiga. Tegemist on tähtsa ja tähendusliku pärimusliku sakraalobjektiga. Eesti ajaloolised looduslikud pühapaigad on üleeuroopalise tähtsusega pärand. Lääne-Euroopas pole looduslikud pühapaigad ja nendega seotud traditsioonid nii hästi säilinud kui Eestis. Samuti on Ebavere hiiemägi üks vähestest hiiekohtadest, kus on säilinud põlismets. Ebavere hiiemäe väärtus pole üksnes minevikuline, seda paika kasutavad ka tänapäeval hiiena inimesed, kes järgivad oma esivanemate maausulisi traditsioone. Sellisteks traditsiooniks on mõtlus, vaimujõu kogumine, ravimine, palvetamine, nõupidamine, rahvakalendri tähtpäevade tavade järgimine, pühapaigaga visuaalses ja mentaalses sidemes olemine. Sellisteks tegevusteks on vajalik, et hiiemägi säiliks võimalikult vähese inimõjuga.

Ajaloolis-kultuurilist väärtust lisab Ebavere mäele ka selle tipus olnud Struve meridiaanikaare punkt, mis oli kasutusel 1856., 1895. ja 1931. aastal riigi geodeetiliste põhivõrkude rajamisel. Tegemist oli metalltorniga, mis on praeguseks hävinenud.

Lisaks eespool kirjas olevale on Ebavere maastikukaitseala kaitse all hoidmine põhjendatud ka asjaoluga, et tegemist on ülepinnaaliselt Natura võrgustikku kuuluva alaga. Kaitsealaga samades piirides asub Ebavere loodusala.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Ebavere maastikukaitseala on moodustatud pinnavormi kaitseks. Ebavere oos ja sealsed metsad on ka peamiseks kaitse-eesmärgiks. Vastavalt looduskaitseaduse § 28 lõikele 1 on maastikukaitseala maastiku säilitamiseks, kaitsmiseks, uurimiseks, tutvustamiseks ja kasutamise reguleerimiseks moodustatud kaitseala. Seega sobib Ebaveres rakendada kaitstava loodusobjekti tüübina jätkuvalt maastikukaitseala. Hoiuala ei sobi antud alale, sest sellele ei koostata kaitse-eeskirja, mis on paljude erinevate kaitseväärtuste olemasolu korral kaitseréžiimi täpsustamiseks vajalik. Samuti ei võimalda hoiuala kaitsekord mitme eri rangusega võõndi moodustamist ja piirangute rakendamist, mis on vajalik eelkõige metsaelupaigatüüpide kaitseks. Püsielupaigana kaitstakse ainult konkreetse liigi elupaika, mitte erinevate väärtustega looduskompleksi.

2.4. Kaitstava loodusobjekti välispiir ja võõndite piirid

Kaitseala piiritlemisel on lähtunud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ja loodusväärtustele vajalik puhver ning ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel kasutatud selgepiirilisi ja ajas vähe muutuvaid objekte (metsasihid, rajad, mõõdistatud maaüksused). Kaitseala piir on kantud kaardile, kasutades alusena Eesti põhikaarti (mõõtkaava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid.

Ebavere maastikukaitseala pindala on 39 ha. Võrreldes varasemaga väheneb kaitseala pindala 0,1 ha võrra. Pindala vähenemine tuleneb asjaolust, et kaitseala piir on ühtlustatud katastripiiridega ning kaitsealast on välja arvatud kahe meetri laiune mööda metsaäärt kulgev lageala riba. Sihtkaitsevööndi pindala on 26 ha ja see asub tervenisti riigimaal. Võrreldes varasema tsoneeringuga väheneb sihtkaitsevööndi pindala 0,5 ha võrra, mis arvatakse piiranguvööndisse. Muutus toimub riigimaal ja on tingitud asjaolust, et vööndipiirina kasutatakse teed (mitte katastripiiri), mis on looduses selgemini jälgitav. Piiranguvööndi pindala on 13 ha, millest 4,6 ha (35 %) asub riigimaal ja ülejäänud (8,4 ha) eramaal.

Ebavere maastikukaitseala välispiir kulgeb suures osas mööda katastriüksuste piire. Kaitseala põhjaosas punktis koordinaatidega 626 889,055 ja 6 554 013,305 m keerab piir ida poole ning kulgeb mööda metsasihti, kuni ristub Männikmäe katastriüksuse (92702:004:0380) läänepiiriga. Siht jääb kaitsealast välja. Kaitseala idaosas, kus Porkuni metskond 40 (92701:001:0440) katastriüksuse piir kulgeb metsa äärest kahe meetri kaugusel, on kaitseala välispiiriks kõlvikupiir. Nii on piir looduses paremini tuvastatav.

Kaitsealal on üks sihtkaitse- ja üks piiranguvöönd. Vöönditevaheline piir kulgeb suures osas mööda metsaraja äärt, kusjuures rada jääb piiranguvööndisse. Tegemist on laia terviserajaga. Kaitseala idaosas Porkuni metskond 40 katastriüksusel (92701:001:0440) asuvate teede ristumiskohas keerab vöönditevaheline piir mõttelise sirgena itta, kuni ristub punktis koordinaatidega 626 974,226 ja 6 553 739,942 ? kaitseala välispiiriga. Piiranguvööndisse jääb raja ja lageala vaheline kitsas, inimtegevusest tugevasti mõjutatud mets. Vööndite ülejäänud piir ühtib kaitseala välispiiriga. Sihtkaitsevööndisse jääb Ebavere mägi, elupaigatüüpidele rohunditerikkad kuusikud (9050) ja vanad laialehised metsad (9020*) vastavad metsad ning kaitse-eesmärgiks seatud kaitsealuste liikide elupaigad. Piiranguvööndi metsad ei vasta loodusdirektiivi elupaigatüüpidele. Seal kasvavad enamasti noored (u 30-aastased) kuused ja kased ja metsad on inimtegevusest tugevasti mõjutatud. Samas on piiranguvööndi metsad olulised puhveralad elupaigatüüpidele vastavatele sihtkaitsevööndi metsadele. Piiranguvööndi metsad vähendavad väljastpoolt tulenevaid häiringuid ja aitavad säilitada alal metsakooslusi. Kaitsealustest liikidest on piiranguvööndis registreeritud üks pruunika pesajuure leiukoht.

2.5. Kaitsekord

2.5.1. Kaitsekorra kavandamine

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal leiduvate loodusväärtuste kaitse vajadusega, mille teadasaamiseks on kasutatud 2009. aastal koostatud külastuskoormuse ja -mõjude uuringut (ekspertid Kalle Karoles, Jaanus Paal ja Taimi Paal), 2015. aasta metsaelupaigatüüpide täpsustamise (Liggi Namm) ja liigiinventuuride andmeid (Ülle Kukk ja Ene Hurt 2003. aastal, Malle Leht 2006. aastal, Mari Reitalu 2007. aastal ning Katrin Jürgens 2011. aastal).

Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu projektile on koostanud eksperdi hinnangu Piret Kiristaja 2006. aastal. Ekspert on teinud ettepaneku tunnistada kehtetuks Vabariigi Valitsuse 29. oktoobri 1998. a määrus nr 246 „Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” ning määrata Ebavere mägi kaitstavaks looduse üksikobjektiks selle geoloogilise väärtuse tõttu. Ekspert ei pea võimalikuks tagada sealsete loodusväärtuste (looduslike metsade) säilimist, kuna looduslikku ilmet on tugevasti rikutud suusaradade rajamisel. Kuna

kaitsealal asuvad loodusdirektiivi elupaigad laialehised metsad (9020*) ja rohunditerikkad kuusikud (9050) ning loodusdirektiivi II ja IV lisas nimetatud liigi karvase maarjalepa (*Agrimonia pilosa*) kasvukoht, siis ei ole seda ettepanekut arvestatud. Direktiiviliikide ja -elupaigatüüpide säilimiseks on need tzoneeritud sihtkaitsevööndisse.

Kaitse-eeskirja koostamisel on arvestatud ka kaitsekorra mõjuga loodusala kaitse-eesmärkidele ja Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivate erisustega.

Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal leiduvate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi ning on proportsionaalne saavutatavale efektile.

Kaitseala kaitse-eeskiri seab kitsendused omandiõigusele (PS § 32). Keskkonda mõjutava tegevuse õigusliku regulatsiooni aluseks on PS §-st 5 tulenev loodusvarade ja loodusressursside kui rahvusliku rikkuse säästva kasutamise põhimõte. Elu- ja looduskeskkonna säästmise ja sellele tekitatud kahju hüvitamise kohustus tuleneb PS §-st 53. Tulenevalt PS §-dest 5, 32 ja 53 ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja looduskaitseseaduse alusel võib omandiõigust piirata. Omandiõiguse põhiolomuse säilimiseks peavad seadusest tulenevad piirangud olema proportsionaalsed ehk piirangu eesmärgi saavutamiseks sobivad, vajalikud ja mõõdukad. Kaitse-eeskirjaga piirangute seadmise eesmärgiks on alal leiduvate loodusväärtuste säilimine. Ühtlasi täidetakse direktiivist 92/43/EMÜ riigile tulenev kohustus tagada loodusväärtuste kaitse Natura 2000 võrgustiku alal. Neid eesmärke saab lugeda õiguspäraseks, kuna abinõud, mis soodustavad eesmärgi saavutamist, on õiguslikult sobivad: kaitseala moodustamine ja loodusväärtusi kahjustavate tegevustele piirangute seadmine aitab kaasa kaitseala eesmärkide täitmisele. Abinõu on vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne. Kaitse-eeskirja regulatsiooni eesmärgi (loodusväärtuste säilimine) täitmiseks ei ole muid vähemalt sama efektiivseid, kuid isikuid vähem koormavaid meetmeid. Abinõu mõõdukuse üle otsustamiseks tuleb kaaluda ühelt poolt isikutele antud õigusesse sekkumise ulatust ja intensiivsust, teiselt poolt aga eesmärgi tähtsust. Eesti ja Euroopa loodusväärtuste säilimine on oluline eesmärk. Alale kaitse tagamisega ja tegevustele piirangute seadmiselega ala loodusväärtused säilivad, loodusväärtusi kahjustavate tegevuste elluviimisel need hävivad.

Vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele on kaitseala tzoneeritud ühte piirangu- ja ühte sihtkaitsevööndisse. Sihtkaitsevööndi režiim on vajalik kaitsealuste liikide elupaikade ja metsakoosluste kaitseks. Ala kuulub ühtlasi Natura 2000 võrgustikku Ebavere loodusalana, pealegi on tegu karvase maarjalepa (*Agrimonia pilosa*) ühe esinduslikuma kasvukohaga Eestis. Piiranguvööndi metsad on tugeva inimõjuga ega vasta loodusdirektiivi elupaigatüüpidele. Seal ei kasva ka olulise tähtsusega liike. Seetõttu pole antud alal vaja kehtestada rangemat (sihtkaitsevööndi) režiimi. Samas on need olulised pinnavormi üldise metsasuse säilitamiseks ja metsaelupaigatüüpide servaaladel häiringute vähendamiseks.

Kalapüük, pilliroo ja adru varumine, veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning ujuvvahendiga sõitmine ei ole kaitse-eeskirjaga reguleeritud, sest kaitsealal puuduvad veekogud. Liikumispiiranguid ei ole kehtestatud, sest puuduvad sellised kaitsealused liigid, mille isendite kasvukohas, elupaigas või koondumispaigas ei tohiks viibida. Reguleeritud ei ole poollooduslike koosluste hooldustöid, sest alal puuduvad poollooduslikud kooslused. Kaitse-eeskirjaga on jäetud reguleerimata maaparandussüsteemide rajamine, olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd

ja veerežiimi taastamine. Maaparandussüsteemid kaitsealal puuduvad, samuti pole varem muudetud ala looduslikku veerežiimi. Kuna tegemist on positiivse pinnavormiga (oosiga) ja alal puuduvad püsivalt liigniisked alad, pole uute maaparandussüsteemide rajamine vajalik. Kaitse-eeskirjaga reguleerimata tegevustele kehtib looduskaitseadusest tulenev keeld.

Jahipidamist kaitse-eeskiri ei reguleeri. 2016. aasta jaanuaris avalikul arutelul olnud Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ eskiislahenduse järgi on Ebavere maastikukaitseala osa Ebavere-Äntu puhkealast. Jahiseaduse § 3 lõike 2 punkti 1 kohaselt ei kuulu puhke- ja virgestusala jahimaa hulka. Kaitse-eeskirja eelnõu avalikul väljapanekul tegi Väike-Maarja Vallavalitsus ettepaneku keelata alal jahipidamine, sest Ebavere maastikukaitseala kasutatakse aktiivselt sportimiseks ja jalutamiseks. Jahipidamise teemat arutati ka kohaliku jahiseltsiga. Selgus, et jahimeestel puudub huvi Ebavere maastikukaitsealal jahti pidada (ala on väike ja reljeefne), selle kohta anti ka kirjalik nõusolek. Seetõttu ei ole kaitsealal jahipidamisele võrreldes looduskaitseadusega erisusi tehtud, kehtib § 30 lg 4 p 4 ja § 31 lg 2 p 9 tulenev jahipidamise keeld.

2.5.2. Kaitsekorra üldpõhimõtted

Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal. Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Praegu selliseid kohti kaitsealal ei ole. Seda, kas kaitsealale on vaja rajada telkimis- ja lõkkekohti, analüüsitakse kaitsekorralduskavaga. Kaitsekorralduskava koostatakse pärast seda, kui Vabariigi Valitsus on kaitse-eeskirja määruse eelnõu kinnitanud. Reguleerimata telkimine ja lõkke tegemine seavad ohtu kaitseväärtuste säilimise, kuna suureneb negatiivne mõju kooslustele ja kaitsealustele liikidele: tallamine, prahistamine, ebaseaduslikud lõkkekohad, puude raie lõkke jaoks jne. Sõidukiga sõitmine on lubatud teedel, jalgratastega ka radadel. Ehitusseadustiku mõistes teid kaitsealal pole, küll on aga registrisse kandmata teid. Olemasolevad rajad on ülemäärase külastuskoormuse tagajärjel laiaks tallatud ja meenutavad kohati teid. Olemasolevaid terviseradu ei käsitleta kaitse-eeskirja raames teedena. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevusel, olemasolevate suusaradade talvisel hooldamisel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel (nt liinirajatiste hooldustööd) ning piiranguvööndis metsamajandustöödel. Väljaspool teid sõitmiseks pole teadustöödele erisust tehtud, sest kaitseala on väike ja kergesti läbitav ka ilma mootorsõidukita.

2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detail- ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, anda projekteerimistingimusi, anda ehitusluba, rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole antud vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist, ning jahiulukeid lisasöötä. Need piirangud tulenevad looduskaitseaduse § 14 lõikest 1.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala

valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võtte, millega välditakse kaitsealade piiranguvõõndis majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, ühitades looduskaitse ja arendushuvid.

2.5.4. Sihtkaitsevöönd

2.5.4.1. Sihtkaitsevööndi eesmärgid

Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks. Kaitsealal on Ebavere mäe sihtkaitsevöönd. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse, metsakoosluste, maastikuilme ja pinnavormi säilitamine, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade ning ajaloolis-kultuurilise väärtusega objekti kaitse. Sihtkaitsevööndisse jäävad Ebavere mägi, metsaelupaigatüüpidele vastavad metsad ning kaitse-eesmärgiks seatud ja kaitsealuste liikide elupaigad.

2.5.4.2. Lubatud tegevused sihtkaitsevööndis

Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud, ning kuni 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja tähistamata kohas. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud, ning rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja tähistamata kohas, on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Kaitseala läbivaid olemasolevaid terviseradu loetakse ettevalmistatud kohtadeks. Seni kehtinud kaitsekorra järgi oli kaitseala valitseja nõusolekut vaja küsida, kui rahvaüritusel osales rohkem kui 50 inimest, seda nii ettevalmistatud kui ka ettevalmistamata kohtades. Kaitsealal on tekkinud pinnasekahjustused, kuna maastikurattaga on sõidetud väljaspool teid ja radu. Ebavere mägi on väga järsu nõlvaga ning tallamine kahjustab oluliselt mäe nõlvu ja põhjustab erosiooni. Rahvaürituste korraldamise piirangud on seatud selleks, et vähendada külastuskoormuse mõju. Kui kaitsealal viibib korraga suur hulk inimesi, saavad ala kaitseväärtused kannatada liigse tallamiskoormuse tõttu. Tallamine võib kahjustada eelkõige kaitsealuste taimeliikide karvase maarjalepa ja varju-püsikluste kasvukohti, aga ka oosi järskudel nõlvadel kasvavat taimestikku ja pinnast. Suuremate rahvaürituste korraldamiseks on vajalik kaitseala valitseja nõusolek. Kaitseala valitseja peab seadma tingimused üritusel osalevate rahvahulkade hajutamiseks ja suunamiseks kohtadesse, kus kaitsealuseid liike ei leidu või kus tegevus ei kahjusta kaitseala seisundit.

Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus, koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile ning olemasolevate rajatiste hooldustööd. Kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks võib osutada vajalikuks teha karvase maarjalepa ja varju-püsikluste kasvukohtades võsaraiet, sest need liigid ei talu täisvarju. Sihtkaitsevööndis võib osutada vajalikuks eemaldada laialehiste puude võradesse tunginud kuuski ja pehmelehtpuid. Koosluse kujundamisel arvestatakse, et üks metsaelupaigatüüp

võib aastate jooksul kujuneda teiseks. Kuna sihtkaitsevööndisse jäävad terviserajad, mille ääres on valgustuspostid ning infotahvlid, on olemasolevate rajatiste hooldustööd lubatud.

2.5.4.3. Keelatud tegevused sihtkaitsevööndis

Sihtkaitsevööndis on kooskõlas kaitse-eeskirjaga sätestatud erisustega keelatud loodusvarade kasutamine ja majandustegevus. Vastavalt majandustegevuse seadustiku üldosa seadusele on majandustegevus iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tulenevalt keelatud. Tegevus, mille suhtes on kehtestatud teatamis- või loakohustus, loetakse samuti majandustegevuseks ka juhul, kui selle eesmärk ei ole tulu saamine. Seega kõik kaitse-eeskirja kaitsekorra üldpõhimõtete peatükis või sihtkaitsevööndite peatükis reguleeritud tegevused, mis on määrusega lubatud ja mida tehakse tulu saamise eesmärgil, ning tegevused, mis on lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja millega kaasneb teatamis- või loakohustus, on kaitseala sihtkaitsevööndis lubatud majandustegevus. Kaitse-eeskirjaga lubatakse sihtkaitsevööndis majandustegevust, mis ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

Samuti on sihtkaitsevööndis keelatud uute ehitiste püstitamine, v.a rajatise püstitamine kaitseala tarbeks. Rajatiste püstitamine kaitseala tarbeks võimaldab paigaldada loodusariduse eesmärgil infotahvleid, millel on tähtis osa külastajatele teabe jagamisel. Muude uute ehitiste püstitamine on keelatud kooskõlas looduskaitse seaduse § 30 lõikega 2. Sihtkaitsevööndisse jäävad loodusdirektiivi elupaigatüübid, millele tuleb tagada soodsa seisundi säilimine, st nende looduslik levila on muutumatu suurusega või laieneb. Ehitiste püstitamise keeld on vajalik ka pinnavormi, loodusliku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamiseks. Tee või tootmisotstarbeta ehitise püstitamine sihtkaitsevööndisse pole lubatud, sest tegemist on terves ulatuses riigimetsamaaga, kus kaitstakse pinnavormi, metsakooslusi ja kaitsealuseid liike.

2.5.5. Piiranguvöönd

2.5.5.1. Piiranguvööndi eesmärgid

Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse. Kaitsealal on Ebavere piiranguvöönd. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse, maastikuilme ja pinnavormi säilitamine. Piiranguvööndis asuvad noored kuusikud ja kuuse enamusega puistud, mis on inimtegevusest tugevasti mõjutatud. Samas on need olulised puhveralad loodusdirektiivi elupaigatüüpidele vastavatele sihtkaitsevööndi metsadele. Piiranguvööndi metsad vähendavad väljastpoolt tulenevaid häiringuid (järske valgus- ja niiskustingimuste muutusi) ja aitavad säilitada pinnavormil ühtset metsast maastikuilmet.

2.5.5.2. Lubatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, arvestades kaitse-eeskirjas sätestatud erisustega.

Piiranguvööndis on lubatud kuni 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas. Rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas on

lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Rahvaürituse korraldamisele selleks ettevalmistatud ja kaitseala valitseja poolt tähistatud kohas piiranguid seada ei saa. Ettevalmistamata kohas ürituse korraldamisel tuleb piirata osalejate arvu, et vähendada külastuskoormuse mõju (liigsest tallamisest tingitud kahju pinnasele ja kaitsealustele liikidele). Piiranguvöönd on keskmiselt umbes saja meetri laiune riba mäe jalamil kaitseala põhja- ja idaosas. Arvestades külastuskoormuse mõju, piiranguvööndi väiksust ja paiknemist ning lihtsustamaks rahvaürituse korraldamise nõusoleku küsimist (üritused läbivad mõlemat vööndit), on piirang seatud sarnaselt sihtkaitsevööndiga.

Piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud rajatise püstitamine kaitseala tarbeks ja tehnovõrgu rajatise püstitamine. Kaitseala valitseja nõusolekul võib püstitada kaitseala tutvustavaid infostende, külastuse suunamiseks liikluskorraldusmärke või tõkkepuid jms. Kuna kaitseala piiranguvööndi idaosa läbib elektriõhuliin, võib tulevikus vajalikuks osutuda selle asendamine elektrimaakaabelliiniga. Muude ehitiste püstitamine on keelatud kooskõlas looduskaitseaduse § 31 lõikega 2. Ehitise püstitamine metsamaale rikub maastikuilmet, hävitab või kahjustab metsakooslusi ja võib kaudselt suurendada külastuskoormuse mõju. Piiranguvöönd on tervenisti metsamaa (puudub õueala) ja kaitse-eeskirja eelnõu avalikkustamise käigus ega muul juhul pole teada huvist eramaadel ehitiste püstitamisest.

Piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud lageraie üksnes kuusikutes langi pindalaga kuni 0,5 ha ning turberaie langi pindalaga kuni 2 ha. Tegemist on looduskaitseaduse leevendusega, mille § 31 lõige 2 punkt 5 järgi on piiranguvööndis uuendusraied keelatud, kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti. Lageraiel tuleb arvestada metsaseadusest tuleneva kuuse minimaalse raievanusega. Looduskaitseaduse § 31 lõike 4 kohaselt võib piiranguvööndis seada raielangi suurusele metsaseadusest erinevaid piiranguid, kui need on vajalikud koosluse või kaitsealuse liigi säilimiseks. Piiranguvööndis on kuusikuid alla nelja hektari ning need paiknevad kitsa ribana ümber sihtkaitsevööndi metsa. Sellises olukorras mõjuks suuremast lageraielangist põhjustatud servaeft oluliselt pikemale sihtkaitsevööndi metsa äärealale. Piirangud langi pindala suurusele takistavad intensiivset metsade majandamist ja hoiavad kooslustes tekkinud häiringute (järsud valgus- ja niiskustingimuste muutused) taseme madala. Väikeste lankidena tehtud raie on sarnasem looduslikele häiringutele ja metsakoosluse kui terviku taastumine toimub kiiremini. Samuti aitab väike langipindala hoida pinnavormile omast metsast maastikuilmet. Lageraiest põhjustatud häiring on suurem kui turberaiest põhjustatud häiring, seega on lageraie korral lubatud langi pindala väiksem. Keskkonnaministri 27. detsembri 2006. a määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri” § 5 lõike 1 kohaselt on turberaied kuusikutes keelatud. Kuigi metsatakseeri järgi on piiranguvööndi metsad kuusikud, siis on ette näha, et uue metsapõlve tekkimisel võib alal kujuneda lehtmets. Näiteks on eramaa metsades kuuski 50% ning ülejäänud 50% on kased, haavad ja üksikud kõvalehtpuud. Seetõttu on määrusega reguleeritud ka turberaie.

Raie tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liikide ja vanuse mitmekesisus. Säte on vajalik, et anda kaitseala valitsejale võimalus seada tingimusi väärtuslike üksikpuude või puugruppide säilitamiseks. Säilitada tuleb väärtuslikke laialehiseid puuliike. Vanad õõnsuste ja paksu korbaga puud on elupaigaks lindudele, samblikele ja sammaldele, sageli leiab neilt kaitsealuseid liike. Samuti on vajalik jälgida, et pärast raiet oleks tagatud liigiliselt mitmekesise puistu taastumine. Hooldusraiate käigus tuleb jälgida eri puuliikide järelkasvu olemasolu. Hooldusraiate tegemisel saab taastuva puistu liigilist koosseisu reguleerida. Kasvama jäetakse ja kasvutingimusi parandatakse okaspuudel ning väärtuslikel laialehistel puuliikidel. Oluline on, et pärast uuendusraiet taastuks kasvukohale omane ja ümbritsevate elupaikadega sarnane puistu.

2.5.5.3. Keelatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, kuna see vaesestab looduslikku mitmekesisust ja maastikuilmet. Keelatud on maavara kaevandamine, sest see ohustab kaitse-eesmärgiks seatud Ebavere mäe, metsaökosüsteemi ja liikide säilimist. Keelatud on puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Piirang on vajalik, et vältida erosiooni kaldpindadel ja suurte masinate tekitatud pinnasekahjustusi. Kui pinnas seda võimaldab, võib kaitseala valitseja lubada puidu kokku- ja väljavedu. Kuna Eesti põhikaardil on kaitsealal asuvad laiemad suusarajad märgitud pinnasteedeks ning piiranguvööndit läbib metsasiht, mida on võimalik väljaveoteena kasutada, tuleb pinnasekahjustuse vältimiseks reguleerida kaitse-eeskirjaga ka puidu väljavedu. Sõltuvalt aastaajast ja ilmastikuoludest võivad rasked masinad rikkuda pinnast ning alal asuvaid radu. Biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine on piiranguvööndis keelatud, sest kogu kaitseala on metsamaa, kus mürgi ja väetise kasutamine kahjustab looduslikke kooslusi.

3. Menetluse kirjeldus

Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 6.–19. detsembrini 2010. aastal Keskkonnaameti Viru regiooni Rakvere kontoris ja Väike-Maarja Vallavalitsuses. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta ilmus 3. detsembril 2010. aastal üleriigilise levikuga ajalehes Postimees ja kohalikus ajalehes Virumaa Teataja. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 6. detsembril 2010. aastal.

Looduskaitseeaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti teade kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise, sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta Väike-Maarja Vallavalitsusele, Riigimetsa Majandamise Keskusele ja kahele kaitsealal paikneva kinnisasja omanikule.

21. detsembril 2010. aastal toimus Väike-Maarja Vallavalitsuse saalis kaitse-eeskirja avalik arutelu, kus osales 11 inimest. Avaliku väljapaneku jooksul tehti 15 sisulist ettepanekut, mis on esitatud järgnevas tabelis.

Jrk	Huvigrupp	Ettepanek	Tulemus
1.	Väike-Maarja Vallavalitsus	Ettepanek jagada eeskirja § 5 lõige 3 kaheks eraldi lõikeks. Lõikes 3 kirjeldada sõidukiga liikumist radadel ja lõikes 4 sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmist väljaspool radasid.	Ei võeta arvesse. Jääb sarnaseks teiste kaitse-eeskirjade sõnastusega. See on tavapärane regulatsioon, kus sõidukiga sõitmine on lubatud teedel, jalgratastega ka radadel. Väljaspool teid on sõidukiga sõitmine lubatud vaid looduskaitseseadusest tulenevate erandite korral, nt piiranguvööndis metsamajandustöödel.
2.	Väike-Maarja Vallavalitsus	Ettepanek jahipidamise punkt välja jätta, sest Ebavere maastikukaitsealal olevad suusa- ja matkarajad on aktiivses kasutuses ning jahipidamine võib seada ohtu inimeste elu ja tervise.	Ettepanekuga on arvestatud. Kaitse-eeskirjaga jahipidamist ei reguleerita looduskaitseseadusest teisiti. Kehtib looduskaitseseadusest tulenev jahipidamisekeeld. Tegemist on ka puhkealaga, mis vastavalt jahiseaduse § 3 lõike 2 punktile 1 ei ole jahimaa.
3.	Väike-Maarja Vallavalitsus	Ettepanek tuua kõik sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusoleku vajadust sätestavad juhud kokku 2. ptk § 7 „Tegevuse kooskõlastamine” alla.	Ettepanekut ei saa arvestada. Looduskaitseseaduse § 31 ei reguleeri piiranguvööndis rahvaütuse korraldamist ettevalmistatud kohas ning rajatiste hooldamist, mistõttu ei saa seda piiranguvööndis kaitse-eeskirjaga reguleerida.
4.	Maausulised	Ettepanek sätestada kaitse-eesmärgiks hiemäe kui ajaloolise loodusliku pühapaiga kaitse.	Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu § 1 lõike 1 punkt 1 sõnastati ümber järgmiselt: „Ebavere maastikukaitseala ² (edaspidi <i>kaitseala</i>) eesmärk on kaitsta: 1) loodusliku ja ajaloolis-kultuurilise väärtusega Ebavere mäe, sh metsaökosüsteemi, kaitsealuseid liike ja nende kasvukohti.”
5.	Maausulised	Ettepanek keelata marjade ja seente ja muude metsa kõrvalsaaduste korjamine sihtkaitsevööndis.	Ettepanekuga ei arvestata. Looduskaitseseaduse § 30 alusel võib sihtkaitsevööndis kaitse-eeskirjaga lubada marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste varumist. Nende tegevuste kaitse-eeskirjaga keelustamine maastikukaitsealal on liiga range piirang, sest kõrvalsaaduste varumine ei kahjusta kaitseala seisundit. Marjade, seente ja muude metsasaaduste varumist hiemäel saab reguleerida keskkonnateadlikkuse kaudu. Vajalik on suurendada külastajate teadlikkust hiemäel kehtivatest käitumisnormidest.

6.	Maausulised	Keelata sõidukitega sõitmine kogu sihtkaitsevööndis, v.a päästetöödel ja kõrvaliste rajatiste lammutamisel.	Vastavalt Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu § 5 lõikes 3 on sõidukiga sõitmine lubatud teedel, jalgratastega ka radadel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevusel, suusaradade hooldamisel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sh piiranguvööndis metsamajandustöödel. Tegemist on enamasti laiade suusaradadega, mida jalgratastega sõitmine ei kahjusta. Sõidukitega sõitmist ei saa keelata, sest võib osutuda vajalikuks sõita liigikaitseliste hooldustööde tegemiseks või raskete asjade (infotahvlid, tähised) veoks.
7.	Maausulised	Ettepanek keelata spordi- jm rahvaürituste korraldamine, mis pole vajalikud pühapaigaga seotud ajalooliste traditsioonide järgimiseks.	Ebavere maastikukaitseala on kujunenud kohalikele oluliseks sportimis- ja vaba aja veetmise kohaks. Kaitseala valitseja ei saa nõustuda seisukohaga, et alal tuleb ürituste korraldamine täielikult keelata ning mitte arvestada kohalike elanike huvidega. Kaitse-eeskirjaga on reguleeritud külastajate arvu ning seega on kaitseala valitsejal rahvaürituste korraldamise käigus võimalik seada tingimusi. Kaitsealal on vaja külastajad suunata suuremat tallamiskoormust taluvatele aladele. Samuti on kohalik omavalitsus ürituste korraldamisel valmis tegema maausulistega koostööd, et tagada kõigi osapoolte huvidega arvestamine.
8.	Maausulised	Lubada sihtkaitsevööndis olemasolevate rajatiste lammutamine ning uute rajatiste rajamine ja hooldamine loodusliku pühapaigaga seotud traditsioonide järgimise tarbeks.	Ehitiste lammutamine toimub LKS § 14 sätestatud üldiste kitsenduste alusel. Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu § 10 lõike 2 punkti 5 järgi on sihtkaitsevööndis lubatud kaitseala valitseja nõusolekul rajatiste püstitamine kaitseala tarbeks. Hariduslikul eesmärgil on võimalik rajatise püstitamine ka pühapaigaga seotud traditsioonide järgimiseks (nt infotahvlite paigaldamine).

9.	Maausulised	Ettepanek keelata piiranguvööndis lageraie ja helivõimenduse kasutamine.	Kaitseala piiranguvööndis paiknevad kaks erakinnistut, millel on maatulundusmaa sihtotstarve. Piiranguvööndis on kuuseenamusega segapuistud. Kaitse-eeskirja eelnõu § 14 lõike 2 punkti 3 kohaselt on lageraie lubatud üksnes kuusikutes langi pindalaga kuni 0,5 ha. Piirangud langi pindala suurusele takistavad intensiivset metsade majandamist ja hoiavad kooslustes tekkinud häiringute taseme madalamal. Looduskaitse-eeskirja § 31 ei reguleeri piiranguvööndis helivõimendi kasutamist, mistõttu ei saa seda kaitse-eeskirjaga reguleerida.
10.	Maausulised	Ettepanek keelata jahipidamine.	Ettepanekuga on arvestatud. Kaitse-eeskirjaga ei tehta erisusi jahipidamisele, kehtib LKS-ist tulenev jahipidamiskeeld.
11.	RMK	Ettepanek kaaluda kogu kaitseala määramist piiranguvööndisse ja lubada kaitse-eeskirjaga kuusiku järjepidevaks uuendamiseks valikraiet.	Kaitseala kuulub Natura 2000 võrgustikku Ebavere loodusala, mille eesmärk on loodusdirektiivi I lisas nimetatud kaitstava elupaigatüübi rohunditerikaste kuusikute (9050) ning II ja IV lisas nimetatud liigi karvase maarjalepa (<i>Agrimonia pilosa</i>) kasvukohtade kaitse. Kuna metsainventuuride käigus on selgunud, et osa varem rohunditerikasteks kuusikuteks inventeeritud alast vastab tegelikult elupaigatüübile vanad laialehised metsad (9020*), tehakse ettepanek lisada vanad laialehised metsad loodusala eesmärkide hulka. Riigil on kohustus tagada kaitsealal loodusdirektiivi elupaigatüübile vastavate metsade pindala 38,9 ha-l. Kuna metsaelupaikade kaitse on tagatud väiksemal pindalal, kui on seatud eesmärgiks, ei saa ettepanekut arvestada. Kaitsealade metsade inventeerimise ja kaitse korraldamise juhendi kohaselt ei ole rohunditerikaste kuusikute majandamine soovitatav, kuid vähemväärtuslikke alasid võib majandada viisil, mis tagab kasvukohas kuusiku säilimise. Vajaduse korral võib vastavalt kaitse-eesmärkidele kooslusi kujundada.

12.	RMK	Ettepanek kaaluda eelnõus märgitud üritusel osalejate arvu ülempiiri tõstmist nt 200-ni või erisuse lisamist, mille kohaselt pole talviste suusaürituste korraldamisel, ka siis, kui osalejaid on enam kui 50, vajalik kaitseala valitseja igakordne nõusolek.	Kaitsealal asuvaid ettevalmistatud suusaradasid kasutatakse võistluste korraldamiseks aasta läbi. Rajad läbivad nii sihtkaitse- kui ka piiranguvööndit. Kaitse-eeskirja eelnõu kohaselt erineb rahvaürituste regulatsioon vöönditi. Oleme seisukohal, et ei ole otstarbekas lisaerisuste sissetoomine kaitse-eeskirja lähtudes aastaajast või raja funktsioonist. Suurema osalejate arvuga üritusega võib kaasneda tegevus radadest väljaspool ja sellest tuleneb vajadus eritingimuste seadmiseks. Kaitseala valitseja peab saama teavet kaitseala külastuskoormuse kohta. Keskkonnaamet ei muuda kaitse-eeskirja eelnõus rahvaürituste osalejate arvu ega too sisse erisusi.
13.	RMK	Ettepanek kaotada §-s 17 viide § 5 kohaselt keelatud tegevusele.	Keskkonnaamet arvestab ettepanekuga. § 15 lõike 2 järgi on piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.
14.	RMK	Küsimus, kas maaparandussüsteemide rajamise piiramise säte on põhjendatud: pole mõtet piirata kaitse-eeskirjaga tegevust, mis pole sellel kaitsealal üldse rakendatavad.	Arvestades kaitseala asukohta ja maastiku eripära, ei ole piiranguvööndis maaparandussüsteemide rajamine otstarbekas ning seetõttu ei ole seda kaitse-eeskirjaga vajalik reguleerida. Ettepanek võetakse arvesse ja kaitse-eeskirja eelnõust kustutatakse maaparandussüsteemide rajamise säte. Tegevus jääb looduskaitseaduse kohaselt keelatuks.

15.	RMK	Ettepanek sõnastada § 17 punkt 6 järgmiselt: „puidu koondamine ja kokkuvedu külmumata pinnaselt”. Kustutada väljaveo piirang ja lisada puidu koondamine.	Looduskaitseeaduse § 31 kohaselt ei ole võimalik kaitse-eeskirjaga reguleerida puidu koondamist. Kaitse-eeskirjaga on võimalik reguleerida üksnes puidu kokku- ja väljavedu. Kuna puidu koondamine on otseselt seotud metsaraiega, ei ole otstarbekas seda eraldi reguleerida. Kui on lubatud metsaraie, on lubatud ka puidu koondamine. Kuna Eesti põhikaardil on kaitsealal asuvad laiemad suusarajad märgitud pinnasteedeks ning piiranguvööndit läbib ka metsasiht, mida on võimalik väljaveoteena kasutada, tuleb pinnasekahjustuse vältimiseks reguleerida kaitse-eeskirjaga ka puidu väljavedu. Sõltuvalt aastaajast ja ilmastikuoludest võivad rasked masinad rikkuda pinnast ning alal asuvaid radu.
-----	-----	--	---

Kuna eelmisest avalikust väljapanekust oli möödas rohkem kui kaks aastat, korraldas Keskkonnaamet Ebavere maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu uue avaliku väljapaneku. Avalik väljapanek kestis 9.–23. oktoobrini 2015. aastal. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta avaldati 7. oktoobril 2015. aastal ajalehes Eesti Päevaleht ja Virumaa Teataja. Samasisuline teade avaldati 5. oktoobril 2015. aastal väljaandes Ametlikud Teadaanded. AS Eesti Post (Omniva) tagastas Keskkonnaametile ühe maaomaniku kirja, keda teavitati hiljem e-kirja teel ja talle anti täiendavalt kaks nädalat aega ettepanekute esitamiseks.

4. novembril 2015. aastal toimus Keskkonnaameti Viru regiooni Rakvere kontori saalis (Kunderi 18, Rakvere) eelnõu avalik arutelu, kus osales kaheksa inimest, kellest kuus olid Keskkonnaameti töötajad. Avaliku väljapaneku jooksul tehti järgmised ettepanekud:

	Huvigrupp	Ettepanek	Tulemus
1.	Maausuliste Viru Koda	Lisada § 5 „Inimesi teavitatakse looduslikus pühapaigas viibimise headest tavadest”.	Mittearvestatud. Inimeste teavitamist määrusega ei reguleerita. Teavitamist saab kavandada kaitsekorralduskavaga. Soovitame pöörduda tervisekeskuse poole, et pühapaika puudutav info olemasolevatele tahvlitele lisada.
2.	Maausuliste Viru Koda	Sõnastada § 5 lõige 3 järgmiselt: „Mootorsõidukiga sõitmine sihtkaitsevööndis on lubatud vaid päästetöödel.” ning § 6 lisada keelatud tegevuste alla mootorsõidukiga sõitmine	Arvestatud osaliselt. Kaitse-eeskirjas reguleeritakse ühte tegevust vaid ühes kohas, kas lubatud või keelatud tegevuse paragrahvis, aga mitte mõlemas korraga. Arvestades sihtkaitsevööndi väiksust (ala on jalgsi liikudes lihtsalt läbitav), ei ole

		sihtkaitsevööndis, välja arvatud päästetöödel.	<p>seal teadustegevustel vajalik liikuda mootorsõidukiga. Seda lubav osa eemaldatakse §-st 5. Kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevused, milleks võib vaja minna mootorsõidukit, on näiteks infotahvli alale või alalt ära vedamine. Kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, mis on sihtkaitsevööndis § 10 järgi muu hulgas koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, olemasolevate rajatiste hooldustööd ning rajatise püstitamine kaitseala tarbeks, võib mootorsõiduki kasutamine osutada vajalikuks viitade ja kaitseala tähiste paigaldamisel või liinirajatiste hooldustöödel (sihtkaitsevööndis asub valgustatud terviserada). § 5 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt: „Sõidukiga sõitmine on lubatud teedel, jalgratastega ka radadel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevusel, suusaradade hooldamisel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas piiranguvööndis metsamajandustöödel.”</p>
3.	Maausuliste Viru Koda	Sõnastada § 6 lõige 7 „rajada uut veekogu”.	<p>Mittearvestatud, ettepaneku sisu (keelata kaitsealal veekogu rajamine) kajastub juba kaitse-eeskirja eelnõus. §-s 6 loetletud keelatud tegevused tulenevad otseselt looduskaitseaduse §-st 14, mille lõige 1 punkt 9 ütleb, et kaitseala valitseja nõusolekuta ei tohi rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist. Vööndite kaitsekord ei võimalda ka väiksemate veekogude rajamist. Seega kajastub ettepaneku sisu (keelata kaitsealal veekogu rajamine) juba kaitse-eeskirja eelnõus.</p>

	Maausuliste Viru Koda	Ettepanek lisada §-desse 8, 9 ja 13 mõiste „ajalooline looduslik pühapaik”.	Mittearvestatud, ettepaneku sisu (kaitsta looduslikku pühapaika) kajastub juba kaitse-eeskirja eelnõus. Kaitse-eeskirja eelnõu koostamisel on arvestatud Ebavere mäe kui loodusliku pühapaiga säilimisega. Seetõttu on kaitse-eesmärgina §-des 1 ja 9 muuhulgas märgitud ajaloolis-kultuurilise väärtusega Ebavere mäe kaitse. Seletuskirja punktis 2.2 on selgitatud, et lisaks loodusväärtustele on Ebavere mägi hiiemägi ja maausulised kasutavad seda hiiena ka tänapäeval. Kaitse-eeskirja üldistusaste on suurem (eesmärkide seadmisel kasutatakse laiemaid mõisteid), mistõttu ei loetleta eesmärkidena kõiki alal leiduvaid ajaloolis-kultuurilisi elemente, vaid pannakse nende üldnimetus.
5.	Maausuliste Viru Koda	Ettepanek mitte lubada §-s 10 nimetatud rajatiste püstitamist kaitseala tarbeks.	Mittearvestatud. Looduskaitseaduse § 23 järgi on kohustus kaitseala tähistada nii, et kaitstava loodusobjekti asukohast looduses oleks võimalik mõistlikul viisil aru saada. Tähis on rajatis, mis püstitatakse kaitseala tarbeks.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud EÜ Nõukogu direktiiviga 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taime- ja loomastiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomiseks annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, millisel määral leidub tema territooriumil loodusdirektiivis nimetatud looduslike elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktiga 31 on Natura 2000 võrgustiku loodusala esitatud Ebavere loodusala, mis hõlmab täielikult Ebavere maastikukaitseala. Seetõttu tuleb Ebavere maastikukaitsealal tegevuste kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

Ebavere maastikukaitseala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007. a otsusega 2008/24/EÜ, millega võeti vastavalt nõukogu direktiivile nr 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade esimene ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbriga K(2007) 5402 all, ELT L 012, 15.01.2008, lk 118–382). Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusalade nimekirja Euroopa Komisjoni 26. novembri 2015. a rakendusotsusega (EL) 2015/2371, millega võeti vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade loetelu üheksas uuendatud versioon (teatavaks tehtud numbriga C(2015) 8214 all, ELT L 338, 23.12.2015, lk 436–676).

Pärast määruse jõustumist tehakse Euroopa Komisjonile ettepanek lisada Ebavere loodusala eesmärkidesse loodusdirektiivi elupaigatüüp vanad laialehised metsad (9020*) ja viia Ebavere loodusala piirid maastikukaitseala piiridega vastavusse.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määruse kaitse-eesmärkide täiendamine metsaelupaigatüüpidega aitab kaasa väärtuslike metsaelupaikade säilitamisele ja nende soodsa seisundi saavutamisele. Kaitse-eesmärkide täiendamine liikidega aitab hoida looduslikku elurikkust.

Uue kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Ebavere maastikukaitseala on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Vastavalt maamaksuseadusele on kaitseala sihtkaitsevööndi maa maamaksust vabastatud ja piiranguvööndis makstakse maamaksu 50% maamaksumäärast. Vastavalt maamaksuseaduse § 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohalikule omavalitsusele maamaksutulude suurenemine umbes viie euro võrra 0,5 ha metsamaa osas, mis arvatakse sihtkaitsevööndist piiranguvööndisse.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Ebavere maastikukaitseala eramaad asuvad piiranguvööndis, kus metsa majandamine on lubatud. Seega ei piira kaitsekord oluliselt nende metsade kasutamist ja maa omandamise kulusid riigieelarvest ei teki. Kuna kaitsealal puuduvad poollooduslikud kooslused ja erametsi sihtkaitsevööndisse ei tsooneerita, ei teki lisakulusid Natura metsa ega poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse maksimisega.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministriumitega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Kultuuriministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta, ülejäänud ministriumid kooskõlastasid eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Marko Pomerants
Keskkonnaminister